

**PROTOKOL IZMEĐU
MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA
I
MINISTARSTVA ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI
O POSTUPANJU PREMA DJECI ODVOJENOJ OD RODITELJA – STRANIM
DRŽAVLJANIMA**

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: potpisnici)

- svjesni činjenice da je dosadašnju suradnju nužno unaprijediti radi učinkovitijeg postupanja,
- suočeni sa sve ozbiljnijim i izraženijim problemima u postupcima prihvata, smještaja, zbrinjavanja kao i vraćanja u zemlje podrijetla djece odvojene od roditelja – stranih državljana (u daljnjem tekstu: dijete bez pratnje),
- uvjereni da samo dogovorno, u koordinaciji i suradnji s drugim državnim tijelima i stranim diplomatsko-konzularnim predstavništvima najbolje mogu prikupiti potrebna saznanja, podatke i informacije za uspješno postupanje prema djeci bez pratnje,
- uvažavajući načelo najboljeg interesa,
- s ciljem pravodobne i učinkovite zaštite njihovih prava i interesa do povratka u zemlju podrijetla ili osobama nadležnim za njihovu skrb,

zajednički su izradili Protokol o postupanju prema djeci odvojenoj od roditelja – stranim državljanima koji se temelji na :

- Zakonu o strancima („Narodne novine“: broj: 79/07 i 36/09) ,
- Zakonu o azilu („Narodne novine“, broj: 79/07) ,
- Pravilniku o putnim ispravama za strance, vizama te o načinu postupanja prema strancima („Narodne novine“, broj: 36/08),
- Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom („Narodne novine“, broj: 36/08),
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj: 114/97).
- Pravilniku o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom („Narodne novine“, broj: 39/08),
- Zakonu o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, broj: 73/97, 27/01, 59/01, 82/01, 103/03, 44/06 i 79/07),
- Obiteljskom zakonu („Narodne novine“, broj: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07).

I. PRIMJENA I ZNAČENJE IZRAZA

1. Primjena

Članak 1.

Ovim Protokolom uređuje se međusobna suradnja i pojedinačne obveze nadležnih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova i nadležnih službi Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: potpisnici), ako zateknu dijete bez pratnje na području Republike Hrvatske, tijekom policijskog postupanja, nastavka postupka na nadležnom sudu te postupka prihvata, smještaja, zbrinjavanja i vraćanja u zemlju podrijetla ili zemlju posljednjeg prebivališta, odnosno boravišta.

2. Značenje izraza

Članak 2.

Pojmovi u ovom Protokolu imaju sljedeće značenje:

1. *«dijete bez pratnje»* jest osoba mlađa od 18 godina koja nije državljanin Republike Hrvatske, odnosno državljanin je treće zemlje ili je bez državljanstva, bez pratnje zakonskog zastupnika te nema odgovarajuću skrb, a ne ispunjava zakonske uvjete za ulazak ili boravak u Republici Hrvatskoj,
2. *«nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova»* jest Ravnateljstvo policije, policijska uprava/policijska postaja, Odjel za strance i azil Ministarstva unutarnjih poslova,
3. *«nadležna služba u sustavu socijalne skrbi»* jest Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Uprava za socijalnu skrb, Odjel za djecu, mlade i obitelj, centar za socijalnu skrb i dom za smještaj,
4. *«vraćanje iz Republike Hrvatske»* jest postupak vraćanja djeteta bez pratnje u zemlju podrijetla, zemlju tranzita na temelju sporazuma o vraćanju ili u treću zemlju koja ga želi primiti,
5. *«odluka o vraćanju»* jest upravna ili sudska odluka kojom se utvrđuje ili iz koje proizlazi obveza stranca o napuštanju Republike Hrvatske.

Članak 3.

Potpisnici su suglasni da odredbe ovoga Protokola neće utjecati na ovlasti i rad policije u svezi s provođenjem drugih propisanih mjera i radnji prema djeci bez

pratnje, odnosno na druge ovlasti i rad te odlučivanje nadležnih službi u sustavu socijalne skrbi.

Članak 4.

Odredbe ovoga Protokola odnose se na postupanje nadležnih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova, a posebice na :

- 1) prikupljanje potrebnih informacija i podataka o djetetu bez pratnje (načinu dolaska u Republiku Hrvatsku, razlozima dolaska, osobnim dokumentima, eventualnim pomagačima u nezakonitom prelasku državne granice ili nezakonitom boravku, osobama u pratnji, krijumčarima ili osobama za kontakt, rutama kretanja, cijeni nezakonitog prebacivanja, konačnoj destinaciji),
- 2) radnje usmjerene na utvrđivanje identiteta, ako dijete bez pratnje ne posjeduje isprave o identitetu,
- 3) osiguranje prevoditelja u dijelu postupka iz nadležnosti policije,
- 4) obvezu izvješćivanja nadležnog diplomatsko-konzularnog predstavništva temeljem Bečke konvencije o konzularnim odnosima, osim ako je dijete bez pratnje izrazilo namjeru za podnošenje zahtjeva za azil,
- 5) kontakte i suradnju sa službenicima drugih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i s policijama drugih država,
- 6) siguran i brz povratak u zemlju podrijetla ili zemlju posljednjeg prebivališta ili boravišta,
- 7) predaju i prihvata djeteta bez pratnje na temelju sporazuma o vraćanju.

Članak 5.

Odredbe ovoga Protokola odnose se na postupanje nadležnih službi u sustavu socijalne skrbi, a posebice na :

- 1) sudjelovanje stručnog radnika centra za socijalnu skrb u postupcima u svezi djeteta bez pratnje,
- 2) imenovanje posebnog skrbnika djetetu bez pratnje,
- 3) upoznavanje osobe koju namjerava imenovati skrbnikom sa značenjem skrbništva te s pravima i dužnostima skrbnika od strane stručnog radnika centra za socijalnu skrb,
- 4) osiguranje adekvatne i pravovremene pomoći – u svrhu zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, te medicinske, pravne i dr. pomoći,

- 5) osiguranje prevoditelja u dijelu postupka iz nadležnosti ustanova u sustavu socijalne skrbi,
- 6) kontakte i suradnju s roditeljima ili nadležnim službama socijalne skrbi u zemlji podrijetla djeteta bez pratnje,
- 7) kontakte s nadležnim diplomatsko-konzularnim službama radi pribavljanja putne isprave,
- 8) osiguranje smještaja djetetu bez pratnje.

II. MEĐUSOBNO IZVJEŠĆIVANJE

1. Osobe za kontakt

Članak 6.

Ako se dijete bez pratnje zatekne na području Republike Hrvatske, policijski službenik odmah će telefonski pozvati nadležnog stručnog radnika centra za socijalnu skrb, koji je obvezan žurno se odazvati pozivu i biti nazočan policijskom postupanju u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova. Policijski službenik dopisom će inicirati žuran postupak imenovanja posebnog skrbnika djetetu bez pratnje kod mjesno nadležnog centra za socijalnu skrb.

Rješenje o imenovanju posebnog skrbnika i rješenje o smještaju u ustanove socijalne skrbi, nadležni centar za socijalnu skrb dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove socijalne skrbi, skrbniku, ustanovi u koju je dijete bez pratnje smješteno i nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva unutarnjih poslova, odmah po donošenju.

Članak 7.

Centar za socijalnu skrb obvezan je redovito i pravovremeno dostavljati nadležnoj policijskoj upravi podatke o osobama u pripravnosti, odnosno podatke o zaduženoj osobi u centru u kojem pripravnost nije određena, kojoj se policijski službenici mogu obratiti izvan radnog vremena centra radi osiguranja policijskog postupanja i zbrinjavanja djece bez pratnje.

Članak 8.

Stručni radnici centra za socijalnu skrb obratit će se za savjet i eventualnu asistenciju policijskim službenicima u situacijama kada procjenjuju da im je potrebna zaštita i pomoć u postupcima poduzimanja mjera u interesu djeteta bez pratnje.

III. SMJEŠTAJ DJETETA BEZ PRATNJE

Članak 9.

Ako je djetetu bez pratnje potrebno osigurati smještaj, prioritetno je potrebno utvrditi najprimjereniji oblik zaštite djeteta što procjenjuje nadležni stručni radnik centra za socijalnu skrb koji u procjenu može uključiti i druge stručnjake.

Članak 10.

Dijete bez pratnje, u Republici Hrvatskoj, može se smjestiti u:

1. prihvatni centar za strance Ministarstva unutarnjih poslova,
2. domove za odgoj djece i mladeži ili druge ustanove socijalne skrbi prema mjesnoj nadležnosti,
3. prihvatilište za tražitelje azila.

U Prihvatni centar za strance Ministarstva unutarnjih poslova, dijete bez pratnje kojem je izrečena jedna od odluka o vraćanju, može se smjestiti samo s posebnim skrbnikom i to ako mu je za skrbnika određena osoba iz skupine.

Dijete bez pratnje smjestit će se u najbliži dom socijalne skrbi, sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi, i to:

- a) dijete do 14 godina u dom za djecu,
- b) dijete iznad 14 godina u dom za odgoj djece i mladeži.

U slučaju ozbiljne sumnje u starosnu dob osobe koja se predstavlja kao dijete bez pratnje, osoba će biti smještena prema načelu najboljeg interesa (in favorem).

U Prihvatilište za tražitelje azila dijete bez pratnje – tražitelj azila može se smjestiti samo u slučajevima propisanim Zakonom o azilu.

Članak 11.

Kada je smještaj djeteta bez pratnje potrebno obaviti noću ili u iznimno žurnim situacijama, nadležni stručni radnik centra za socijalnu skrb ovlašten je donijeti usmeno rješenje o smještaju u ustanove socijalne skrbi, a pisano rješenje u roku od 8 dana.

IV. OBVEZE SUDIONIKA U POSTUPKU

1. Obveze policijskih službenika

Članak 12.

Policijski službenik obvezan je:

- 1) postupiti sukladno članku 6. stavku 1. ovoga Protokola,
- 2) pisanim putem izvijestiti nadležni centar za socijalnu skrb o zatjecanju djeteta bez pratnje,
- 3) osigurati prevoditelja u dijelu postupka iz nadležnosti policije,
- 4) izvijestiti nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo temeljem Bečke konvencije o konzularnim odnosima, osim ako je dijete bez pratnje izrazilo namjeru za podnošenje zahtjeva za azil,
- 5) provesti mjere i radnje iz nadležnosti policije sukladno važećim propisima, uz obveznu nazočnost stručnog radnika centra za socijalnu skrb,
- 6) asistirati prilikom smještaja djeteta bez pratnje,
- 7) po zaprimljenoj obavijesti od posebnog skrbnika o pribavljanoj putnoj ispravi, ako su ispunjeni uvjeti iz članka 18. stavak 2. ovoga Protokola, organizirati prijevoz i pratnju djeteta bez pratnje do državne granice, zemlje podrijetla ili treće zemlje koja ga želi prihvatiti,
- 8) postupati sukladno članku 19. stavku 2. ovoga Protokola.

2. Obveze i prava skrbnika i drugih stručnih radnika u sustavu socijalne skrbi

Članak 13.

Posebni skrbnik obvezan je:

- 1) voditi brigu o tome da se sve odluke donose u najboljem interesu djeteta bez pratnje, da dijete bez pratnje ima odgovarajuću skrb, smještaj, prehranu, odjeću i obuču te zdravstvenu zaštitu sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj,

- 2) raditi na trajnijem rješenju u interesu djeteta bez pratnje, savjetujući ga u pogledu ostvarivanja pojedinih prava,
- 3) pomoći djetetu bez pratnje u ostvarivanju kontakata s nevladinim organizacijama i udrugama građana koje pružaju usluge strancima,
- 4) zastupati dijete bez pratnje u sudskim postupcima,
- 5) pomoći djetetu bez pratnje da ostvari kontakt i spoji se sa svojom obitelji,
- 6) u dogovoru s nadležnim centrom za socijalnu skrb, poduzeti potrebne mjere radi osiguranja sredstava za osnovne životne potrebe djeteta bez pratnje (jednokratna novčana pomoć),
- 7) redovito se informirati o djetetu bez pratnje i surađivati sa stručnim radnicima ustanove u koju je dijete smješteno, a s ciljem poduzimanja mjera u njegovom interesu,
- 8) obaviti fotografiranje u svrhu pribavljanja putne isprave i plaćanje troškova izrade iste (iz vlastitih novčanih sredstava djeteta bez pratnje ili kroz hitnu jednokratnu novčanu pomoć), te organizirati prijevoz do nadležnog diplomatsko-konzularnog predstavništva,
- 9) sudjelovati u vraćanju djeteta bez pratnje i preuzimanju od strane roditelja ili nadležnih službi socijalne skrbi u zemlji podrijetla ili zemlji u koju se vraća,
- 10) nakon izvršenog vraćanja, podnijeti pisano izvješće nadležnom centru za socijalnu skrb.

Posebni skrbnik ima pravo na naknadu troškova koje je imao u svezi ispunjavanja svojih zadaća.

Članak 14.

Centar za socijalnu skrb obvezan je, putem ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi, kontaktirati i izvijestiti roditelje i socijalnu službu u matičnoj ili trećoj zemlji te kontaktirati ministarstvo nadležno za vanjske poslove i nadležno diplomatsko-konzularno predstavništvo radi vraćanja djeteta bez pratnje

Članak 15.

Dom socijalne skrbi u koju je dijete bez pratnje smješteno osigurava smještaj, hranu, odjeću i obuću te zdravstvenu zaštitu, a ovisno o duljini smještaja i kontaktiranje s članovima obitelji i školovanje.

Stručni radnici doma obvezni su o svim promjenama vezanim uz dijete bez pratnje odmah izvijestiti posebnog skrbnika, voditi odgovarajuće evidencije i dokumentaciju, te nadležnom centru za socijalnu skrb i policiji dostaviti izvještaj o njegovom boravku u domu, otpustu ili napuštanju doma na drugi način.

V. POSEBNE ODREDBE

Članak 16.

Policijski službenici sudjeluju u organizaciji i postupku vraćanja djeteta bez pratnje samo u slučaju kada mu je izrečena jedna od odluka na temelju koje je dužan napustiti Republiku Hrvatsku.

Članak 17.

Stranca kojem nije potvrđen identitet, a predstavlja se kao dijete bez pratnje, u slučaju osnovane sumnje u njegovu izjavu o starosnoj dobi može se smjestiti u Prihvatni centar za strance, uz usmenu suglasnost stručnog radnika centra za socijalnu skrb i Prihvatnog centra za strance.

Ako se naknadno utvrdi da je stranac iz stavka 1. ovoga članka maloljetan, nadležni centar za socijalnu skrb postupit će sukladno članku 5. točka 8. ovoga Protokola.

Članak 18.

U svrhu ekonomičnosti postupanja i zaštite najboljeg interesa djeteta bez pratnje, a uz prethodno odobrenje nadležnog centra za socijalnu skrb, posebni skrbnik može provođenje određenih postupaka povjeriti stručnim radnicima doma socijalne skrbi u koji je smješteno dijete bez pratnje.

O tome nadležnoj ustanovi stručni radnik doma socijalne skrbi žurno dostavlja svoju pisanu suglasnost.

Članak 19.

Troškove putne karte i dnevnice za posebnog skrbnika koji prati dijete bez pratnje do zemlje podrijetla ili treće zemlje snosi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Ministarstvo unutarnjih poslova sudjeluje u postupku vraćanja djeteta bez pratnje kada je donesena odluka o vraćanju koja se može prisilno izvršiti.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka troškove putne karte za dijete bez pratnje i policijske pratnje snosi Ministarstvo unutarnjih poslova.

Ako djetetu bez pratnje nije izrečena odluka o vraćanju, sve troškove njegovog vraćanja snosi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 20.

Ako je djetetu bez pratnje za skrbnika određena punoljetna osoba s kojom je zatečen, a kojoj je izrečena zaštitna mjera protjerivanja, pisano izvješće nadležnom centru za socijalnu skrb podnosi ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova koja je organizirala vraćanje.

Članak 21.

U slučaju sumnje da se radi o trgovanju ljudima, radnici centara za socijalnu skrb, odnosno policijski službenici, postupaju sukladno utvrđenim procedurama iz Zakona o strancima, Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima 2009 - 2011. godine, te Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima (mobilni timovi), Standardne operativne procedure u svezi suzbijanja trgovanja ljudima Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Sporazumu o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Hrvatskog Crvenog križa i Organizacije za integritet i prosperitet - Split.

Članak 22.

Ako dijete bez pratnje izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil postupat će se sukladno odredbama Zakona o azilu.

Članak 23.

Zdravstveni pregled djeteta bez pratnje obavljat će se sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Ovaj Protokol predstavlja suglasnost postignutu između potpisnika.

Izmjene, dopune i dodaci Protokolu mogu se sačiniti sukladno općim propisima i dogovoru potpisnika.

Članak 25.

Uz pristanak potpisnika, druga državna tijela mogu biti uključena u ovaj Protokol.

Članak 26.

Ovaj Protokol potpisuje se na neodređeno vrijeme, a potpisnik koji više ne želi njegovu primjenu pisano će o tome obavijestiti drugog potpisnika. U tom slučaju Protokol se neće primjenjivati po isteku 30 dana od dana kada je primljena obavijest.

Članak 27.

Ovaj Protokol primjenjivat će se od 1. studenog 2009. godine.